ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ» (НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВФПО)

Історична довідка

Історія Державної установи «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» налічує більш як півстоліття.

За наказом Міністерства сільського господарства УРСР від 17.08.1965 № 543 на базі Немішаївського сільськогосподарського технікуму було створено **Учбово-методичний кабінет (УМК)**. Пізніше на його базі та на базі Навчально-методичного відділу по заочній освіті створено Навчально-методичний центр по підготовці молодших спеціалістів.

Після проголошення незалежності України у 1991 році аграрні вищі навчальні заклади України передають до сфери управління Міністерства сільського господарства України, виникає необхідність в організації науково-методичного забезпечення їх діяльності.

На вимогу часу та з метою реалізації указів Президента України щодо реформування вищої освіти наказом Міністерства сільського господарства і продовольства України від 13.02.1997 № 51 «Про створення Науково-методичного центру аграрної освіти Мінсільгосппроду України» на базі Українського учбово-методичного кабінету по професійному навчанню робітничих кадрів створюють **Науково-методичний центр аграрної освіти.**

Постанова Уряду України 1998 року про розвиток ступеневої освіти спонукала до пошуку нових форм роботи. Так, у 2007 році Навчально-методичний центр по підготовці молодших спеціалістів і Науково-методичний центр аграрної освіти зливаються в єдину установу – Наукметодцентр, а у 2012 році наказом Мінагрополітики від 13.03.2012 № 124 Науково-методичний центр аграрної освіти реорганізовано у **Державну установу «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта» (ДУ «НМЦ «Агроосвіта»).**

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4.02.2015 № 87-р ДУ «НМЦ «Агроосвіта» передано до сфери управління Міністерства освіти і науки України, а згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 30.06.2015 №686/249 планом заходів із подальшого функціонування за ДУ «НМЦ «Агроосвіта» закріплено функції щодо науково-методичного та інформаційного забезпечення навчально-виховного процесу в аграрних ВНЗ.

За наказом від 25 січня 2019 року № 65 було змінено назву Державної установи «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта» на **Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти** і відповідно скоригована **місію**: сприяння підвищенню якості освіти з метою сталого розвитку українського суспільства та добробуту населення.

Основними завданнями діяльності Центру є:

- сприяння інноваційному розвитку та підвищенню якості освіти в Україні;
- науково-, навчально-методичний супровід та інформаційне забезпечення освітньої діяльності;
- сприяння вихованню національно-патріотичних цінностей та всебічному розвитку особистості;
- всебічне сприяння неперервному професійному розвитку викладачів, супровід підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у закладах вищої та фахової передвищої освіти;
- сприяння інтеграції наукової, освітньої та виробничої діяльності в галузях економіки;
- міжнародна співпраця та сприяння інтеграції освіти і науки до світового освітнього простору.

Головним результатом роботи установи є **створення навчально-методичного комплексу** (стандартів, орієнтовних навчальних програм, підручників і посібників тощо). Щороку видавали понад 40 найменувань підручників і навчальних посібників. Всього підготовлено та видано близько 520 найменувань підручників та робочих зошитів, докорінно змінивши підхід до підготовки підручника як одного з головних інструментаріїв забезпечення якісної освіти. І нині вже підготовлено макети 25 підручників, які відповідають кращим європейським зразкам. Водночас відбувається розробка електронних посібників (84).

Особлива увага приділяється сприянню мотивації до навчання студентів, формуванню особистості фахівця, професійно підготовленого, стійкого до викликів сьогодення. Незабаром виповнюється 15 років, як розпочато роботу щодо **заміру знань з використанням інформаційно-комунікаційних технологій**, які дозволили одночасно визначати якість знань студентів у розрізі спеціальностей і закладів освіти. В цьому напрямі центр співпрацює з більш ніж 100 технікумами і коледжами і 20 університетами. Тести підготовлено з 54 спеціальностей. Прорецензовані представниками реального виробництва, ці завдання сприяють підготовці студента до першого робочого місця і першої зустрічі з роботодавцем, від якої багато в чому залежить його подальша професійна доля. Рішення уряду щодо запровадження ЗНО як форми оцінювання знань під час вступу на магістерську підготовку, яка охоплює 80 спеціальностей, а також ЄДКІ (єдиного державного кваліфікаційного іспиту) як підсумкової атестації після завершення навчання в закладі вищої освіти, підтвердило правильність обраного шляху.

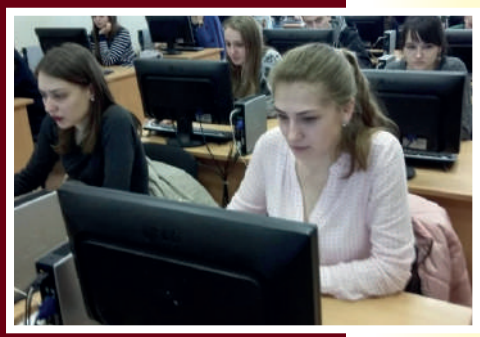

3 2016 року Науково-методичний центр ВФПО спільно з директоратом фахової передвищої, вищої освіти (директоратом вищої освіти і освіти дорослих) Міністерства освіти і науки України організаційно **забезпечує діяльність сектору вищої освіти Науково-методичної ради** МОН України і відповідно науково-методичних комісій (підкомісій) сектору. З 2019 року займається прийомом документів від претендентів на участь у конкурсному відборі до складу науково-методичних комісій (підкомісій) сектору вищої освіти НМР МОН.

Відповідно до зазначеного здійснює організаційно-методичний супровід підготовки стандартів вищої освіти ступеня бакалавр за 113 спеціальностями, магістр – 121, доктор філософії – 121.

З 2020 року Науково-методичному центру ВФПО доручено організаційно забезпечувати діяльність **сектору фахової передвищої освіти** Науково-методичної ради МОН України і відповідно науково-методичних комісій (підкомісій) сектору. Відповідно і займатися прийомом документів від претендентів на участь у конкурсному відборі до складу науково-методичних комісій (підкомісій) сектору фахової передвищої освіти НМР МОН. Наразі здійснюється організаційно-методичний супровід підготовки стандартів фахової передвищої освіти за 84 спеціальностями.

З 2020 року Науково-методичний центр ВФПО, за дорученням Міністерства освіти і науки України, забезпечує організаційний супровід діяльності робочої групи з питань методичного, організаційного та аналітичного забезпечення **єдиного державного кваліфікаційного іспиту (далі – ЄДКІ)**.

Низкою наказів МОН покладено інші функції щодо підготовки і апробаційного проведення ЄДКІ за окремими спеціальностями. Так упродовж 2020 – 2022 року Науково-методичним центром ВФПО:

- організовано навчання з питань педагогічного (стандартизованого) оцінювання, тестології та розробки програми ЄДКІ членів робочих груп з питань методичного, організаційного та аналітичного забезпечення ЄДКІ за шістьма спеціальностями;

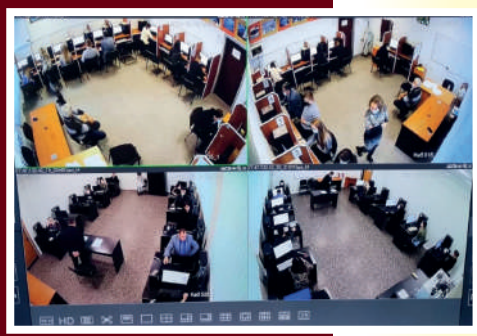

- здійснено відбір та організовано навчання розробників завдань ЄДКІ за п'ятьма спеціальностями (база розробників складає понад 400 осіб).
- організовано розробку і експертизу завдань для апробаційного проведення ЄДКІ за чотирма спеціальностями;
- організовано і забезпечено технічну підтримку апробаційного проведення ЄДКІ за спеціальностями 281 Публічне управління та адміністрування, 211 Ветеринарна медицина, 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза;
- наразі закінчується експертиза результатів апробаційного проведення ЄДКІ за зазначеними спеціальностями.

З 1998 року вперше започатковано створення **навчально-практичних центрів**. Вивчивши досвід, у першу чергу, організації практичних центрів у Німеччині, створено 14 НПЦ на базі кращих коледжів, що дало можливість тисячам студентів пройти в них практику і дозволило швидше адаптуватися до вимог виробництва. Сьогодні ці центри працюють без особливої підтримки з боку держави, деякі стали модельними господарствами, в деяких, крім навчання студентів, проходять стажування викладачі. Створена цілісна система паспортизованих виробничих практик, яка налічує близько 1200 аграрних підприємств та фермерських господарств для практичної підготовки студентів та стажування викладачів. За допомогою німецьких експертів, які працюють у рамках проєкту «Сприяння розвитку професійної освіти в аграрних коледжах України», розпочато паспортизацію виробничих підприємств, що дозволить

у найближчому майбутньому з використанням цифрових технологій визначитися студенту з місцем проходження практики залежно від фаху, його бажання та можливостей. Ми впевнені, що це докорінно поліпшить організацію практики.

За участю працівників центру проводилися **фестиваль «Софіївські зорі»** (в якому щорічно брали участь близько двох тисяч студентів та викладачів). Історія фестивалю бере свій початок у 2001 році. Головним завданням фестивалю є широке пропагування і розвиток кращих зразків українського мистецтва в усіх його жанрах, сприяння зростанню виконавської майстерності художніх колективів; залучення студентської молоді та працівників закладів освіти до художньої творчості; організація виховної роботи та дозвілля студентської молоді за допомогою мистецьких форм і засобів; поширення кращого досвіду щодо організації роботи та діяльності серед колективів аматорського мистецтва.

Зліт студентських лідерів – це студентський форум, який понад двадцять років збирає під свої знамена майбутніх лідерів виробництва, відмінників навчання, іменних стипендіатів, активістів студентського самоврядування. За роки проведення заходу у ньому взяло участь понад сім тисяч іменних стипендіатів Президента України, Верховної Ради, Кабінету міністрів України, обласних та районних державних адміністрацій, відмінників навчання, активних студентів, лідерів студентського самоврядування, видатних вчених і науковців.

Особливу увагу приділено **фізичній підготовці** шляхом проведення спартакіад студентської молоді, які сприяють підвищенню рівня спортивної майстерності кращих команд та спортсменів, розвитку найбільш популярніх видів спорту. За роки проведення спартакіад підготовлено 8 заслужених майстрів спорту, 46 майстрів спорту міжнародного класу та 214 майстрів спорту України. Серед студентів ЗФПО – 40 переможців та призерів чемпіонатів та кубків світу, 38 переможців та призерів чемпіонатів та кубків Європи, 244 переможці та призери чемпіонатів та кубків України. 77 студентів є членами збірних команд України.

Спільно з Національною академією педагогічних наук України з 2018 року проводиться **Всеукраїнський конкурс «Педагогічний Оскар»**, метою якого є вивчення та поширення інноваційних педагогічних практик, створення необхідних умов для творчого розвитку педагогічних колективів закладів фахової передвищої освіти, підвищення ефективності організації й управління освітнім процесом та забезпечення якості підготовки фахівців, сприяння зростанню професійної майстерності педагогічних працівників.

Щорічно проводяться **конкурси педагогічної майстерності, на кращий вебсайт серед закладів фахової передвищої освіти, лабораторій, клінік, колекційно-дослідних полів.**

Понад 20 років Центром видається журнал «Освіта, технікуми і коледжі» («Фахова передвища освіта»), газета «Освіта аграрна», а також періодичні видання з організації освітнього процесу, виховної роботи та практичної підготовки.

Постійно діє **Музей українського костюма та української писанки** https://nmc-vfpo.com/virtualna-podorozh/, в якому представлено національні костюми всіх областей України середини XIX – початку XX ст. Значне місце в експозиції посідають вироби гончарства і різьбярства, ткацтва, гаптування, 27 видів писанок (понад 3000 екз.), цікаво показано обереги з усієї України.

Міжнародні проєкти – це і шанс реалізувати свої ідеї, це і колосальний досвід, це нові контакти і зустрічі, це можливість стажування викладачів, це спільні позитивні результати, які сприяють, перш за все, поліпшенню якості освіти. Крім FABU, Науково-методичний центр ВФПО є координатором від українських університетів проєкту ЕРАЗМУС+ AG-Lab **«Покращення навичок з лабораторної практики у фахівців агропродовольчого сектору Східної Європи»**. До складу консорціуму входять 19 партнерів з ЄС, України, Молдови та Грузії. Метою проєкту є поліпшення якості продукції агропродовольчого комплексу у країнах, що стали асоційованими членами Європейського Союзу шляхом поліпшення навчання фахівців.

3 січня 2020р. розпочав свою роботу ще один проєкт, який координуватиме наш центр, – **ЕРАЗМУС+ UniClaD**. Повна його назва **«Підвищення спроможності університетів ініціювати та брати участь у розвитку кластерів на принципах інновацій та сталості»**. У цьому проєкті у нас 24 партнери. Мета – розвиток ланцюга «магістр – дослідник – розробник проєктів – виконавець».

Установа співпрацює з німецькими проєктами, які діють сьогодні в Україні, – АПД, **«Німецько-українська співпраця в галузі органічного землеробства», «АТУ» та German Sparkassenstiftung for International Cooperation «Сприяння сільському фінансуванню для сталого розвитку мікро- та малого підприємництва на Південному Кавказі та в Україні».**

Проєкт **«Сприяння розвитку професійної освіти в аграрних коледжах України»**

Упродовж 2017–2021 років в Україні було реалізовано І фазу українсько-німецького проєкту міжнародної технічної допомоги «Сприяння розвитку професійної освіти в аграрних коледжах України», ІІ фаза якого впроваджується зараз і буде тривати до кінця 2024 року.

Бенефіціарами проєкту наразі є Міністерство аграрної політики та продовольства України, а також Міністерство освіти і науки України (реєстраційна картка №4950).

Метою проєкту є:

формування сучасної системи освіти фахівців аграрного сектору з поглибленою практичною підготовкою, орієнтованою на вимоги сучасного ринку праці та нові освітні стандарти.

У рамках проєкту було здійснено:

- удосконалення навчальних планів та програм для 5-ти спеціальностей;
- розпочато навчання за новими навчальними планами в пілотних коледжах (Лист МОН України від 01.06.2019 №3-302-19);
- підвищення фахової кваліфікації викладачів (проведено понад 40 інформаційних заходів, в яких взяли участь близько 800 викладачів, організовано 3-и інформаційні поїздки до Німеччини для 80 викла-

дачів) та їх методичної та дидактичної підготовки, інтеграція дослідницької діяльності в освітній процес);

- розпочато роботу з формування мережі роботодавців, які готові брати студентів на тривалу практику;

- понад 60 студентів пілотних коледжів пройшли практику в аграрних сімейних господарствах Німеччини;
- поліпшено матеріальну базу та навчальне обладнання в коледжах проєкту.

Успішність реалізації проєкту відмічено Міністерством освіти і науки України (лист від 15.02.2019р. за №1/11-1552) та Міністерством сільського господарства та продовольства України (лист від 02.09.2019 р. за №37-25-15/18183).

Діяльність проєкту висвітлюється на вебсторінці проєкту: http://agrarausbildung-ukraine.net/?lang=uk

Цілісна багатофункціональна модель господарювання та виробництва органічної продукції, яка забезпечує збалансовану динамічну рівновагу між компонентами інтегрованої соціо-економіко-екологічної системи упродовж визначеного проміжку часу з метою об'єднання економічного зростання та підвищення життєвого рівня з одночасним поліпшенням стану навколишнього середовища , лягли в основу ще одного проєкту **Німецько-українська співпраця в галузі органічного сільського господарства / Cooperation in Organic Agriculture (Проєкт COA – Фаза II)** реалізується з 2016 року: перша чотирічна фаза проєкту тривала до серпня 2020 року, друга фаза розпочалася з 1 вересня 2020 року.

В рамках Двосторонньої коопераційної програми Федеральне Міністерство продовольства та сільського господарства Німеччини/ BMEL надає підтримку країнам-партнерам у розбудові ефективного та ресурсозберігаючого сільського господарства та харчової промисловості. Проєкт COA, орієнтований на сприяння розвитку органічного сільського господарства, робить особливий внесок у розбудову ефективного та ресурсозберігаючого сільського господарства в Україні. Тривалість проекту – з 01.09.2020 р. по 30.08.2023 р. (з можливістю продовження до 24 місяців).

Сайт проєкту: http://www.coa-ukraine.com/ua/

Дуальна освіта. Мета дуальної освіти – це формування та розвиток компетентностей, необхідних для вирішення прикладних завдань. Сьогодні для запровадження дуальної форми здобуття освіти в Україні є достатнє підґрунтя. Це і вивчений міжнародний досвід, і досвід впровадження елементів дуального навчання в освітній процес вітчизняних закладів освіти, і частково наявна нормативно-правова база. Це, зокрема, Закон України «Про освіту», Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 660-р «Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти», План заходів з реалізації Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, затверджений розпорядженням КМУ від 3.04.2019 №214, наказ МОН щодо впровадження упродовж 2019 – 2023 років пілотного проєкту з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти за обраними спеціальностями у вищій та фаховій передвищій освіті. Раніше виданий аналогічний наказ Міністерства освіти і науки України «Про впровадження елементів

дуальної системи навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників» від 16.03.2015 № 298. Розроблено та винесено на громадське обговорення проєкт Положення про дуальну форму здобуття професійної, фахової передвищої та вищої освіти.

Однією з глобальних цілей сталого розвитку, затверджених у 2015 році на саміті ООН, є забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх. 5 вересня 2017 року Верховною Радою України було прийнято новий Закон України «Про освіту», яким запроваджено нову систему підвищення кваліфікації, що передбачає збільшення та розширення можливостей педагогічних працівників для вдосконалення педагогічної майстерності та професійного зростання впродовж усього життя. Для створення та впровадження ефективних механізмів реалізації цього Закону Міністерством освіти і науки України разом з інститутами громадянського суспільства було проведено ґрунтовне дослідження щодо основних викликів, потреб і нових підходів до підвищення кваліфікації.

Державна установа «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» відповідно до ліцензій (наказ МОН України від 15.09.21 № 171-л) проводить з 2021 року за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта /Педагогіка **підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників** відповідно до замовлення закладів освіти, установ та фізичних осіб із використанням дистанційних технологій навчання. Зміст програм вказаного вище підвищення кваліфікації спрямований на розвиток ключових компетентностей педагогічних та науково-педагогічних працівників, їх фахової, дидактичної, інформаційної, комунікаційної, лідерської, управлінської діяльності тощо. Організація підвищення кваліфікації проводиться з використанням дистанційних форм навчання. В семінарах, тренінгах, конференціях взяло участь понад 5 тисяч педагогічних працівників та науковців. Електронною адресною розсилкою охоплено близько 700 закладів освіти та 6 тисяч викладачів і студентів. Активно працюють вайбер-групи, широко використовуються соціальні мережі, YouTube канал.